

lunya ne té un tros de *vedre*, qui termine ab casa de Perot Demont» en el de l'a. 1602 (76v^o); i variant *la alvedre* en un altre passatge referent a l'indret anomenat *Andolsa*: en dos passatges del de 1645 (41r^o i 5 o c. al 40); també veig *lo vedre* en contextos que no desdirien del sentit de 'guaret'. La característica «hi ha peixent i és arbolat», que em donaren de nou a Castellvíny (1963), me la confirma el record dels mots que vaig veure aquell any.

Casos concrets on tinc detalls que em consten amb tota seguretat: *lo bédre*, partideta en un serrat, c. 1200 metres alt. a 0k7 del poble de Caregue; «d'aquell *bédre* nostre en diuen *Les Arenes*» Olb; damunt aquest poble, en l'antiga pagesia feudal de Castellvíny, situaven els llocs dient «damunt los *bédres* de casa» i n'anomenaren quatre: «lo Bedre Fosc, lo Bedre Cik, l. B. del Roi, l. B. del Gitanó»; «Pela-rosa és un *bédre*» Llarvén; sengles llocs anomenats *lo(z) bédres* a Escàs i a Montenartó. A Tornafort indicaren que era com un *bornal* (marcant alguna diferència). Al Sud, en els dos pobles veïns, Montcortès i Bretui, digueren que només n'hi havia un: *bédre* de Ruixòu, i allà *Serrats del bédre*. Pronúncia pertot amb *é* tancada, amb l'excepció única d'un poble, Llessui, el qual, però, és el més elevat i reculat de tots (on hi ha relíquies tan arcaïques com el bascoide *ido/llido* 'allau'; o el llatí iberitzant Cabana-madirri), car allí anoto constantment amb *é*, en plural *bédres* (*B. de Sant Domingo*, i un altre), en sing. *bédri* (*lo B. Gran, lo Bedri de N.*) o *bédre* (*B. de A, B. de Z*) 1963.

Els noms propis mateixos gens donarien potser alguna orientació cap a l'origen? En un semblaria lluminosa: *Piquerabedre* (*pikérabédre*) damunt Caregue. Encara que la cosa normal en aquest meridià, fins en noms de lloc arcaïcs (*Cabanamadirri*) i mots residuals (*llido/ido*) és que les oclusives sordes intervocàliques es presentin sonoritzades, no sense alguna excepció (*E. T. C. I, 128-9*): se'ns acut que hi hagi un duplicat del tan comú *peguera* 'bosc de coníferes: paratge de pega' *PICARIA*: seria, doncs, *PICARIAM VETÈREM?* la *peguera* antiga (o p. abandonada). Aquella raó imposa desconfiar, més que més, vista la contradicció enfront de la sonorització en el segon membre; car també la *i* ens orientaria més aviat cap a un compost de *pic* o *pica*, sobretot tenint en compte que per allà queden prou casos del tractament gascó -LL- > -r-. (*E. T. C. I, 132, § q*), fins i tot en compostos formats amb l'article *ILLUM*: *Cost' uru-pu* i *Era Part* (ib., n. 27). Doncs potser més aviat és *Pic-ero-bedre* o *Pica-re-bedre*.

Altrament es marquen diverses pistes incertes. No descartem del tot que sigui romànic i derivat de *VETARE* o de *VETUS*, -ERIS.

Contra aquell hem d'afegir l'insuperable entrebanc morfològic: fóra impossible de justificar un derivat amb sufix *-re* adherit a consonant. A favor d'aquest es podria aduir algun paral·lel, d'imperfecta semàntica: el romanx *vadret(g)* 'guaret, rompuda', *VETERETUM*, col·lectiu; i hi afegiríem els que apleguaren Jud i Aebischer, per a llur etimologia de l'hispano-lusità *SERNA* (*/sel(n)ara*), si no fos que llur ètimon *SENO-*

'vell' va resultar erroni⁴ (veg. *DECH* s. v.). Tampoc el fet que, si hi ha una vocal entremig de -r- i -r- la -r- ha de desaparèixer (*LleuresC*, 183-8), és per animar-nos en aquest sentit, encara que es pogués suposar que en els Pirineus hi hagués excepció dialectal. Hi ha comunitat almenys radical amb *VEDRUNA*, també terme pastoral; però el sentit és radicalment diferent, i l'etimologia incerta d'aquest tampoc ens assenyala cap pista enlloc.

Per aquestes bandes podria encoratjar-nos a persistir, un antic i rar terme portuguès: «*vedro*, vallo tapume, comoro com que tapão e cercão os campos e searas, v. g. *O vedro da lavoura*», recollit per l'*Elucidário* de S. R. de Viterbo, amb la teoria: «vem do lat. *VETO* porque impedem que os gados as destruum». Aquí sembla que tinguem alguna pista real, per més que sigui un mot ben mal establert (Leite de Vasc., *RLus*. xxvii, 270, ho comenta, lamentant-se que Viterbo no en citi cap doc.); per més que la derivació de *VETARE* resti aquí ben rebuscada pel costat semàntic, i més aviat impossible que problemàtica en l'angle morfològic; i tanmateix pot aportar algun reforç a *VETEREM*, sobretot pel que fa a la v-.

Però fins en l'aspecte fonètic ho contrapeça la -o i no -e; és un contrapès ferm i sòlid, car ens adonem que també en els Pirineus el mot degué terminar primitivament en -o, essent la -e resultat de l'evolució del vocalisme català, com en *aradre*, *baladre*, *prevere*, de *ARATRUM*, *PRESBYTERUM* etc.; la terminació vocàlica originària resta, en efecte, conservada en els tres casos arcaïcs, sobretot en el curiós NL de l'extrem N. de la nostra àrea: *Bedro-Forcado* resta fins avui com a rel·lúcia pre-catalana, a la Vall d'Àneu, preciós nom d'una devesa muntanyenca, damunt Borén, que vaig constatar (1963) migpartida per una coma en part de la seva altura. Aquest detall, en comprovar que és una devesa bifurcada a mig aire, torna a comprovar per una altra banda que aquí no hi ha res de *VETEREM*.

Sembla, doncs, tot amb tot, que ens hem de desenganyar resoltament de *VETUS*, de *VETARE* i de tota altra pista llatina (la majoria dels noms recollits per Viterbo provenen del N. de Portugal, on la confusió de B i V és tan antiga i completa com en català); i que hem d'anar a parar al camp lingüístic raonable en tals vells termes topogràfics: el pre-romà. La humitat dels bedres suggeriria un origen indoeuropeu?: de la banda de *VED-* (germ. comú *wĕTRA* 'aigua', ags. *wēt* 'humit', esc. ant. *vātr*, Pok. *IEW*, 80), si bé es creu inconnex amb l'u- amplificat en ll. *uuidus*, gr. *ὕψός* (Pok., 1118). Resta, val a dir, ben vague, tant com el que ja he dit de *vedruna*.

En canvi sembla que, a mig camí entre el Pallars i Portugal, trobem un agafador seriós en el basc *berho/berro* «lugar húmedo», «jaro», «seto»: de sentit tan afí, i ben representat en els dialectes bascos del Pirineu. Ja ho vaig suggerir en *Top. Hesp.* II, 321, tot aplegant-ho amb una sèrie de mots bascos aborígens, on *rh* o *lh* alternen dialectalment amb *r* o *l*, o amb *rr*, i amb raonables enllaços romànics ibero-bascos o bé indoeuropeus que semblen postular bases comunes en